

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

In het regeerakkoord 2017 'Vertrouwen in de toekomst' is opgenomen dat de eigen bijdrage in de huurtoeslag geïndexeerd wordt met de verwachte huurprijsontwikkeling, in plaats van met ofwel huurprijsontwikkeling ofwel netto-bijstandsontwikkeling (door het schrappen van de zogeheten KAN-bepaling) en dat de huurtoeslag over een langer inkomenstraject wordt afgebouwd.

2. Wie zijn betrokken?

Huidige en nieuwe huurtoeslagontvangers

3. Wat is het probleem?

Met de zogeheten KAN-bepaling in de huurtoeslag is bepaald dat de eigen bijdrage in de huurtoeslag wordt geïndexeerd met de laagste van de volgende twee mogelijkheden: het percentage van de huurprijsontwikkeling of het percentage van de netto-bijstandsontwikkeling. Dit betekent dat als de bijstandsontwikkeling achterblijft, dit nu gecompenseerd wordt via een minder sterke stijging van de eigen bijdrage in de huurtoeslag. Daarmee is sprake van een automatische compensatie via de huurtoeslag voor een achterblijvende bijstandsontwikkeling. Dit maakt de regeling ondoorzichtig, omdat bijvoorbeeld maatregelen in de sociale zekerheid hiermee doorwerken in de huurtoeslag.

De Wet op de huurtoeslag bepaalt dat geen recht huurtoeslag bestaat als het inkomen van het huishouden meer bedraagt dan de in de wet opgenomen maximale inkomensgrenzen. Na deze maximale inkomensgrenzen vervalt het recht op huurtoeslag volledig. Tot deze grenzen wordt de huurtoeslag geleidelijk afgebouwd. Het bestaan van deze maximale inkomensgrenzen zorgt er voor dat een beperkte stijging van het inkomen kan leiden tot verlies van de volledige huurtoeslag.

4. Wat is het doel?

Met het in dit wetsvoorstel opgenomen schrappen van de KAN-bepaling wordt de eigen bijdrage in de huurtoeslag in het vervolg altijd geïndexeerd met het percentage van de huurprijsontwikkeling en komt daarmee de automatische compensatie via de huurtoeslag voor een achterblijvende bijstandsontwikkeling te vervallen. Dit draagt bij aan de transparantie van de huurtoeslag omdat er een eenduidige relatie met het huurbeleid ontstaat en de doorwerking van bijvoorbeeld maatregelen in de sociale zekerheid op de huurtoeslag uit de regeling wordt gehaald.

In het voorliggende wetsvoorstel vervallen ook de maximale inkomensgrenzen. Met het vervallen van de maximale inkomensgrenzen wordt de huurtoeslag over een langer inkomenstraject afgebouwd. Hierdoor verdwijnt de situatie waarbij bij een beperkte stijging van het inkomen ineens de volledige huurtoeslag vervalt en wordt een armoedeval voorkomen en wordt de marginale druk over een langer traject uitgesmeerd.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het wetsvoorstel beoogt een eenduidige indexering van de eigen bijdrage in de huurtoeslag en beperking van de armoedeval bij het overschrijden van de maximale inkomensgrenzen.

6. Wat is het beste instrument?

Wijzigen van de Wet op de Huurtoeslag. De te wijzigen regelingen staan op dit moment in de Wet op de Huurtoeslag en kunnen uitsluitend met een wetswijziging worden aangepast.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Het schrappen van de KAN-bepaling heeft gevolgen voor huidige huurtoeslagontvangers. Door het schrappen van de KAN-bepaling stijgt de eigen bijdrage in de toekomst harder dan zonder deze

wijziging. De wijziging leidt niet tot een daling van het bedrag aan huurtoeslag dat huishoudens ontvangen, maar wel zal de huurtoeslag in de toekomst iets minder hard stijgen dan zonder deze wijziging. De uiteindelijke effecten van het schrappen van de KAN-bepaling hangen af van het toekomstige verschil tussen de netto-bijstandsontwikkeling en huurontwikkeling. Op basis van de huidige inzichten gaat het in het jaar na invoering ten opzichte van ongewijzigd beleid om een beperking van de stijging van de huurtoeslag met gemiddeld circa €2 per maand: met het schrappen van de KAN-bepaling stijgt de huurtoeslag in 2019 nog met gemiddeld circa €5 per maand, zonder het schrappen van de KAN-bepaling met gemiddeld circa €7 per maand.

Het vervallen van de maximale inkomensgrenzen heeft voor huidige huurtoeslagontvangers bij een gelijkblijvend inkomen geen effect. Wel wordt voorkomen dat deze groep bij een beperkte stijging van het inkomen direct de hele toeslag kan verliezen. Dit leidt vaak ook tot terugvorderingen van al uitgekeerde voorlopige toeslagen. Momenteel moeten circa 77.000 huurtoeslagontvangers achteraf hun volledige huurtoeslag terugbetalen omdat ze op grond van hun inkomen alsnog geen recht op huurtoeslag blijken te hebben. Daarnaast heeft het vervallen van de maximale inkomensgrenzen een effect voor huishoudens in een huurwoning met een inkomen iets boven de huidige maximale inkomensgrenzen. Deze huishoudens krijgen door de wijziging de mogelijkheid huurtoeslag aan te vragen. Het gaat om circa 115.000 extra huishoudens die recht op huurtoeslag krijgen. Deze groep heeft recht op een gemiddeld bedrag aan huurtoeslag van circa €50 per maand.

De hier beschreven effecten van de wijzigingen in de huurtoeslag kunnen niet op zichzelf worden gezien. Bij het regeerakkoord is een integrale afweging van het totaal aan inkomenseffecten gemaakt. Zo zijn de effecten van de wijzigingen in de huurtoeslag, samen met alle andere in het regeerakkoord opgenomen maatregelen, meegenomen in het algemene koopkrachtbeeld van het regeerakkoord. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft hierover een brief aan de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2016/17, 34 700, nr. 47). Uit dit koopkrachtbeeld blijkt dat huishoudens er, rekening houdend met de maatregelen uit het regeerakkoord, de komende jaren gemiddeld op vooruit zullen gaan.

Het schrappen van de KAN-bepaling leidt niet tot extra administratieve lasten voor de burger; in het aanvraagproces voor de huurtoeslag verandert er niets. Door het vervallen van de maximale inkomensgrenzen nemen de administratieve lasten met naar schatting 19.167 uur toe, omdat huishoudens die recht krijgen op huurtoeslag een aanvraag in moeten dienen om in aanmerking te kunnen komen voor huurtoeslag.